

بررسی جایگاه نظام حسابرسی داخلی در دانشگاه آزاد اسلامی

دکتر رحمت اله محمدی پور

معصومه (آئینی)

چکیده

حسابرسی داخلی برای دانشگاه آزاد اسلامی جهت دستیابی به اهداف، شفافیت گزارشگری و حفاظت از دارایی‌ها ضروری به نظر می‌رسد. هدف این پژوهش بررسی نقش حسابرسی داخلی در دستیابی به اهداف دانشگاه آزاد اسلامی است. جلوگیری از جرائم مالیاتی و بیمه‌ای، درآمدهای غیرشهریه‌ای، محاسبه بهای تمام شده خدمات، انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی و کنترل و حفاظت از دارایی‌های فیزیکی بعنوان اهداف دانشگاه آزاد اسلامی مورد بررسی قرار گرفت. جامعه پژوهش شامل ۲۷۵ نفر از کارکنان و مدیران مالی دانشگاه‌های آزاد اسلامی غرب کشور می‌باشد که بصورت تصادفی انتخاب گردید که از این تعداد ۲۶۰ پرسشنامه دریافت گردید، جهت تجزیه و تحلیل نتایج از آزمون آماری مقایسه میانگین یک متغیر و t استیودنت و جهت بررسی پایایی پرسشنامه از آلفای کرونباخ در نرم افزار SPSS نسخه ۱۹ استفاده گردید. نتایج بررسی نشان داد که حسابرسی داخلی بر جلوگیری از جرائم مالیاتی و بیمه‌ای، درآمدهای غیرشهریه‌ای، محاسبه بهای تمام شده خدمات، انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی و کنترل و حفاظت از دارایی‌های فیزیکی تاثیرگذار است. نتایج این پژوهش می‌تواند جهت شناسایی نقش و جایگاه حسابرسی داخلی در دانشگاه آزاد اسلامی موثر و مفید واقع گردد.

کلمات کلیدی: حسابرسی داخلی، دانشگاه آزاد اسلامی، جرائم مالیاتی و بیمه‌ای، درآمدهای غیرشهریه و محاسبه بهای تمام شده خدمات.

مقدمه

اکنون، دامنه‌ی حسابرسی داخلی بسیار بیش از گذشته توسعه یافته است. در حسابرسی داخلی، کارایی عملیات و نحوه‌ی عمل فناوری اطلاعات مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این نوع حسابرسی، اثربخشی و کارایی معاملات تجاری، نقش فعالیت‌ها در بهبود فرایندها و عملیات شرکت، مدیریت ریسک و نظارت بر رضایت مشتریان مورد توجه قرار دارد. این وظیفه‌ی جدید در کنار همان کارکرد قدیمی یعنی جستجو و کشف تقلب صورت می‌گیرد. به عبارتی دیگر دامنه‌ی فعالیت حسابرسان داخلی به مراتب از مقوله‌ی کنترل مالی و نقش مباشرتی سنتی فراتر رفته است. حسابرسان داخلی عملاً با توجه به کارکرد جدید حسابرسی داخلی نقش جدیدی در سازمان پیدا کرده‌اند که این نقش را هم خودشان پذیرفته‌اند و هم مدیریت واحدهای تجاری از آن استقبال کرده است. یکی از چالش‌های پیش روی حسابرسان داخلی همواره جایگاه سازمانی مناسب نداشته و این بوده که عموماً وظایف آنان به طور صحیح و شفاف مشخص نشده است. البته در پاره‌ای موارد به‌رغم اینکه این موضوع صورت پذیرفته اما در عمل به دلیل فرهنگ حاکم بر شرکت‌ها قابل اجرا نیست.

ساویر و وینتن^۱ (۱۹۹۶) به چهار منفعتی اشاره نمودند که از جانب حسابرسان داخلی عاید مدیران می‌شود:

- ۱) آنان مبانی لازم برای اجرای عملیات و قضاوت را در دسترس مدیران قرار می‌دهند.
- ۲) از طریق گزارش نقاط ضعف کنترل داخلی و پیشنهاد برای بهبود آن، به مدیران کمک می‌کنند.
- ۳) در مورد راه حل مشکلات واحد تجاری به مدیران و هیئت مدیره‌ها، مشاوره می‌دهند.
- ۴) برای تمام سطوح مدیریت اطلاعات بموقع، قابل اعتماد و مفید تهیه می‌کنند.

بررسی انجام شده نشان داد که حسابرسی داخلی برای درک و فهم فرآیندهای تجاری شرکت‌ها ایجاد شده است و حسابرسان داخلی به عنوان مشاور مدیریت برای کاهش خطرهای فعالیت می‌کنند. همچنین آنان به اداره موثرتر و کارا تر شرکت کمک می‌کنند. داشتن استقلال سازمانی کافی و بی‌طرفی باعث می‌شود که خدمات حسابرسی داخلی به بهترین شکل ارائه شود (فادزیل و همکاران^۲، ۲۰۰۵).

بیان مساله

پیچیدگی سازمانی و گسترش معاملات تجاری در اغلب کشورها موجب شده است که مدیران بنگاه‌های انتفاعی و غیرانتفاعی با توجه به مسئولیت خود و در راستای دستیابی به اهداف سازمانی و به منظور کسب اطمینان از هدایت بهینه کلیه منابع، واحدی به نام حسابرسی داخلی تشکیل دهند. دامنه فعالیت‌های حسابرسی داخلی به مراتب بیش از پیش گسترش یافته است. از مهمترین ساز و کارهای ایفای مسئولیت پاسخگویی، کنترل‌های داخلی و به تبع آن حسابرسی داخلی است. حسابرسی داخلی در تدوین روش‌های کنترل داخلی اعم از مالی و غیرمالی، استقرار سیستم کنترل داخلی، بررسی و ارزیابی سیستم کنترل داخلی، ارائه پیشنهادها سازنده برای بهبود این سیستم و ارزیابی اثربخشی و کارایی استفاده از منابع بنگاه، نقشی اساسی و کلیدی دارد و در این راستا، سیستم‌های مالی، مدیریتی و عملیاتی و همچنین رسیدگی‌های ویژه را در دامنه

¹. Sawyer, L.B. and Vinten

².Fadzil et al.

کار خود دارد. محدوده فعالیت ها، روش ها و وظایف حسابرسی داخلی در سازمان و چگونگی گزارشگری آن باید به روشنی مشخص بوده و افراد و گروه های ذیصلاح دائماً عملکرد حسابرسی داخلی را ارزیابی نمایند. مدیران نیز باید از نتایج فعالیت های حسابرسی داخلی در جهت بهبود سازمان و اصلاح عملکردها استفاده کنند (جهانبانی و باقرپور و لاشانی، ۱۳۸۹).

بسیاری از مدیران هنوز به حسابرسی داخلی به صورت سنتی نگاه کرده و اطمینان چندانی به نقش و اهمیت آن در سازمان ندارند در حالی که تحولات زیادی در کارکردها و نقش سازمانی حسابرسی داخلی به وجود آمده است. بر اساس استاندارد حسابرسی ایران، بهترین حالت جایگاه حسابرسی داخلی آن است که واحد حسابرسی داخلی به بالاترین رده مدیریت گزارش دهد و هیچگونه مسئولیت اجرائی نداشته باشد (کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی، ۱۳۸۹).

دانشگاهها هم از لحاظ اندازه و هم از لحاظ پیچیدگی فعالیت، چنان رشد کردهاند که کنترل مستقیم و انفرادی آنها ناممکن می شود. از این رو کنترل های داخلی برای اعمال مدیریت و سرپرستی در راستای برنامه های استراتژیک ضروری است. از سوی دیگر دانشگاهها دارای الزامات قانونی می باشند که باید به آنها عمل شود. از این رو باید کنترل های داخلی لازم را برای شناسایی و کنترل میزان رعایت اینگونه الزامات قانونی برقرار نمایند.

با توجه مطالب فوق این پژوهش در صدد بررسی جایگاه حسابرسی داخلی در دانشگاه آزاد اسلامی می باشد و پاسخگویی به سوال زیر است:

آیا حسابرسی داخلی بر دستیابی به اهداف دانشگاه آزاد اسلامی موثر است یا خیر؟

ادبیات و پیشینه پژوهش

حاجیهها و رفیعی (۱۳۹۳) به بررسی نقش کیفیت عملکرد حسابرسی داخلی بر به هنگام بودن گزارش حسابرسی مستقل پرداختند. نتایج تحقیق نشان می دهد که بیطرفی و قدمت با تاخیر حسابرسی مستقل رابطه معکوس دارند ولی متغیر اندازه واحد حسابرسی داخلی با این متغیر رابطه معنیداری ندارد.

مبشری (۱۳۹۲) در پایان نامه کارشناسی ارشد بیان نمود که در عصر کنونی بزرگ شدن بنگاه ها پراکندگی جغرافیایی و رشد فناوری زمینه نیاز به استقرار یک سیستم کنترل داخلی اثر بخش را در مدیران سازمانها و بنگاه های بزرگ اقتصادی ایجاد کرده است. نتایج و یافته های پژوهش نشان داد که اثر بخشی واحد حسابرسی داخلی از لحاظ افزایش کارایی عملیات، قابل اعتماد بودن گزارش دهی مالی، رعایت قوانین و مقررات، بی طرفی و بهبود عملکرد کنترل های داخلی و غیره با انجام خدمات مشاوره ای و ارائه ی خدمات اطمینان بخشی در سطح بسیار قابل قبول در شرکتهای تابعه بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی از نظر خبرگان مدیران و افراد متخصص اثر بخش بوده و تأثیر معنی داری داشته است.

شادمان و همکاران (۱۳۹۱) به بررسی تأثیر حسابرسی داخلی بر فرآیند حسابرسی مستقل پرداختند. نتایج این تحقیق بیانگر این است که حسابرسان داخلی می توانند کمک زیادی به حسابرسان مستقل نمایند. از جمله اینکه با تأثیر گذاری بر مراحل اول و دوم و سوم حسابرسی باعث تسهیل فرآیند حسابرسی مستقل می شوند، حال اگر حسابرسان مستقل بر کار حسابرسان داخلی اتکا نمایند واضح و روشن است که باعث کاهش هزینه حسابرسی مستقل و صرفه جویی در زمان ارائه خدمات می شوند که هم به نفع صاحبکار و هم به نفع حسابرسان است.

انصاری و عبداللهی (۱۳۸۸) در مقاله خود به بررسی تاثیر متغیرهای حسابرسی داخلی بر برنامه حسابرسی پرداخته اند. نتایج تحقیق نشان می دهد که حسابرسان مستقل بر نتایج حاصل از کار حسابرسان داخلی اتکا می کنند و این اتکا منجر به کاهش بودجه های زمانی و ریالی در برنامه حسابرسی می گردد.

Athens

ویسال^۲ (۲۰۱۱) در تحقیق رساله دکترای خود به این نتیجه رسید که هر چه کنترل های داخلی ضعیف تر است تاخیر حسابرسی مستقل طولانی تر می باشد. همچنین وی رابطه مثبتی بین اشکالات گزارش شده در گزارش حسابرسان داخلی و تاخیر حسابرسی مستقل یافت.

پیزینی و همکاران^۳ (۲۰۱۰) در تحقیقی به بررسی تاثیر کیفیت حسابرسی داخلی بر مدت اجرای حسابرسی مستقل پرداخته و به این نتیجه رسیدند که اتکا بر کار حسابرس داخلی باعث کاهش روزهای انجام کار حسابرسان مستقل برای ۴ الی ۶ روز می-گردد و مشارکت واحد حسابرسی داخلی می تواند کارایی حسابرسی صورت های مالی را بهبود بخشد.

کاستانیرا و همکاران^۴ (۲۰۰۹) پژوهشی را با هدف شناسایی عوامل مرتبط با به کارگیری حسابرسی داخلی مبتنی بر ریسک و کشف نقش حسابرسی داخلی در مدیریت ریسک بنگاه، انجام دادند. آنان به این نتیجه رسیدند که در برنامه سالانه حسابرسی ها، به کارگیری رویکرد مبتنی بر ریسک در شرکت های بین المللی و شرکت های عضو بورس اوراق بهادار پرتغال از لحاظ آماری قابل ملاحظه است. آنان همچنین به این نتیجه رسیدند که ارتباطی قوی (اما نه چندان عمده) بین برنامه ریزی سالانه حسابرسی مبتنی بر ریسک و واحدهای خصوصی، صنعت مالی و بزرگ وجود دارد و در برنامه ریزی هر کار حسابرسی، به کارگیری رویکرد مبتنی بر ریسک به طور مثبت با اندازه واحد، مرتبط است. آنان اظهار داشتند که حسابرسی داخلی به منظور پیاده سازی مدیریت ریسک بنگاه در سازمانهای کوچکتر، فعال تر است و در بخش های مالی و خصوصی، مهمتر است.

سارنز و دبیلد^۵ (۲۰۰۶) در مقایسه عملیات حسابرسی داخلی بلژیک و ایالات متحده یافتند که نقش حسابرسان داخلی در مدیریت ریسک، خاص زمان بوده و به سرعت در حال تغییر است. حسابرسان داخلی بلژیک در شناسایی سطوح بالاتر ریسک پیشتر بوده اند و سیستم های مدیریت ریسک رسمی تری ایجاد نموده اند. در ایالات متحده، نظرات حسابرسان داخلی داده هایی ارزشمند برای بازبینی کنترل داخلی و افشای الزامات قانون ۲۰۰۲ ساربینز-اکسلی، فراهم می نمایند.

فادزیل و جانتان^۶ (۲۰۰۵) به بررسی تاثیر حسابرسی داخلی بر تقویت کنترل های داخلی پرداختند. ایشان بیان می دارند که مدیریت واحد حسابرسی داخلی، توانایی های حرفه ای و بیطرفی حسابرسان داخلی بر قابلیت های سیستم کنترل داخلی در امر ارتقا گزارش دهی شرکت تاثیر قابل ملاحظه ای دارد و گزارش حسابرس مستقل به شدت متاثر از اعمال مختلف سیستم کنترل داخلی و از همه مهمتر واحد حسابرسی داخلی می باشد.

فرضیه پژوهش

فرضیه اصلی

حسابرسی داخلی بر دستیابی به اهداف دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

فرضیه های فرعی

فرضیه فرعی اول: حسابرسی داخلی بر جلوگیری از جرائم مالیاتی و بیمه ای در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

³.Pizziniet al.

⁴.Castanheira et al.

⁵. Sarens, G. and de Beelde

⁶. Fadzil, Haron, Jantan

فرضیه فرعی دوم: حسابرسی داخلی بر دستیابی به منابع غیر شهریه‌ای در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.
فرضیه فرعی سوم: حسابرسی داخلی بر محاسبه بهای تمام شده خدمات دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.
فرضیه فرعی چهارم: حسابرسی داخلی بر انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.
فرضیه فرعی پنجم: حسابرسی داخلی بر کنترل و حفاظت از دارایی‌های فیزیکی دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی، از نظر میزان کنترل متغیرها، توصیفی و از بعد روش اجرا، پیمایشی می‌باشد. گردآوری اطلاعات مورد نیاز تحقیق یکی از مراحل اساسی آن است. نوع مسئله مشخص می‌کند که پژوهشگر اطلاعات مورد نیاز خود را از کجا بدست آورد. روش گردآوری داده‌ها در این تحقیق به صورت کتابخانه‌ای و میدانی است. بطوریکه در تکمیل مبانی نظری از منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی شامل کتب، مقالات و مجلات تخصصی استفاده شده است. روش گردآوری اطلاعات جهت به روش اسنادکاوی می‌باشد. همچنین جهت استفاده از نظرات صاحب‌نظران در ارتباط با این مسئله از روش مصاحبه نیز استفاده می‌گردد.

در بخش میدانی از پرسشنامه ۲۰ سوالی برای گردآوری داده‌های تحقیق جهت آزمون فرضیات استفاده می‌شود. به این ترتیب که پرسشنامه تنظیم و در اختیار مدیران مالی و کارکنان اداری و مالی دانشگاه آزاد غرب کشور قرار گرفته، نتایج بدست آمده از توزیع پرسشنامه‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد. پرسشنامه حاوی سوالاتی است که پاسخ آنها تعیین‌کننده تاثیرات بکارگیری حسابرسی داخلی بر دانشگاه آزاد است.

پرسشنامه عبارت است از مجموعه‌ای از پرسشهای هدف مدار، که با بهره‌گیری از مقیاس‌های گوناگون نظر، دیدگاه و بینش یک فرد پاسخگو را مورد سنجش قرار می‌دهد. بنابراین در این تحقیق از پرسشنامه محقق ساخته استفاده می‌شود. پرسشنامه از نوع بسته پاسخ است. یعنی سوال و جواب‌های آن نوشته شده است و پاسخگو از بین جواب‌های تهیه شده یکی را انتخاب می‌کند (حافظ نیا، ۱۳۸۲: ۱۷۹).

جامعه، روش نمونه‌گیری و نمونه

در این پژوهش جامعه آماری مورد نظر، مدیران مالی و کارکنان بخش اداری و مالی دانشگاه‌های آزاد غرب کشور را در بر می‌گیرد. تعیین حجم نمونه اهمیت فراوانی در قابلیت تعمیم نتایج آزمون به جامعه دارد. روش‌های مختلفی جهت تعیین حجم نمونه وجود دارد که دقیق‌ترین روش‌ها، روش‌های ریاضی جهت تعیین حجم نمونه است (آذر و مومنی، ۱۳۸۷: ۲۱۸). در این پژوهش همه مدیران مالی و کارکنان اداری و مالی دانشگاه‌های آزاد غرب کشور به عنوان نمونه آماری انتخاب گردید که تعداد آنها ۱۳۲ نفر می‌باشد.

باتوجه به اینکه در اغلب تحقیقات احتمال عدم برگشت پرسشنامه وجود دارد و به منظور تامین تعداد نمونه مورد نیاز، تعداد ۲۷۵ پرسشنامه بین مدیران مالی و کارکنان اداری و مالی تقسیم گردید و از این ۲۶۰ پرسشنامه بازگشت داده شد.

روایی و پایایی پرسشنامه

در این راستا، پرسشنامه طراحی شده همراه با فرضیات پژوهش در اختیار ۴ تن از اساتید صاحب نظر در این زمینه قرار داده شد و بعد از کسب نظرات ایشان و انجام اصلاحات لازم، ابزار پژوهش تایید گردید. همچنین از ادبیات موضوع و پرسشنامه های پژوهش های مشابه استفاده گردیده است.

در این تحقیق، منظور از پایایی این است که ابزار جمع آوری اطلاعات باید استاندارد باشد تا بتوان نتیجه را به کل جامعه تعمیم داد. در این تحقیق، ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای است که با استفاده از آلفای کرونباخ میزان پایایی آن را ۰/۸۱۴ بدست آورده ایم و چون بیشتر از ۰/۷۰ بود در سطح قابل قبولی قرار دارد و می توان نتیجه را به کل جامعه تعمیم داد.

تجزیه و تحلیل فرضیه ها

بررسی فرضیه فرعی اول

فرضیه فرعی اول به صورت زیر می باشد:

حسابرسی داخلی بر جلوگیری از جرائم مالیاتی و بیمه ای در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

شرط پذیرش آزمون لوین است که سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ باشد در حالی که شرط پذیرش آزمون T این است که سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ باشد.

جدول شماره ۱: نتیجه آزمون فرضیه اول پژوهش

آزمون T برای مقایسه میانگین دو نمونه مستقل			آزمون نرمالیتی		متغیر پژوهش	
Sig	df	t	Sig	T	متغیر وابسته	متغیر مستقل
۰/۰۰۶	۲۶۰	-۶/۲۷۱	۰/۵۸۹	-۶/۳۲۹	جلوگیری از جرائم مالیاتی و بیمه ای	حسابرسی داخلی

نتایج جدول فوق نشان داد که سطح اهمیت آزمون T برای مقایسه میانگین دو نمونه مستقل، برابر ۰/۰۰۶ و بیشتر از ۰/۰۵ است پس فرض H_0 رد می شود و فرضیه تحقیق در مورد تاثیر حسابرسی داخلی بر جلوگیری از جرائم مالیاتی و بیمه ای در دانشگاه آزاد اسلامی، پذیرفته می شود. به عبارت دیگر حسابرسی داخلی بر جلوگیری از جرائم مالیاتی و بیمه ای در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

بررسی فرضیه فرعی دوم

فرضیه فرعی دوم به شرح زیر می باشد:

حسابرسی داخلی بر دستیابی به منابع غیر شهریه ای در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

هدف این فرضیه بررسی تاثیر ارائه خدمات نوین بانکی بر رضایت مندی از سایر خدمات بانکی می باشد. در فرضیه فوق نیز از رگرسیون خطی و آزمون t استفاده شده است

جدول شماره ۲: نتیجه آزمون فرضیه دوم پژوهش

آزمون T برای مقایسه میانگین دو نمونه مستقل			آزمون نرمالیتی		متغیر پژوهش	
Sig	Df	t	Sig	T	متغیر وابسته	متغیر مستقل
۰/۰۰۰	۲۶۰	-۶/۸۵۲	۰/۳۱۵	-۷/۳۱۸	دستیابی به منابع غیر شهریه‌ای	حسابرسی داخلی

نتایج بررسی فرضیه دوم نشان می‌دهد که حسابرسی داخلی بر دستیابی به منابع غیر شهریه‌ای در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد. نتایج نشان داد که سطح معناداری آزمون نرمالیتی، ۰/۳۱۵ است که این مقدار بیشتر از ۰/۰۵ است لذا نرمال بودن متغیرها مورد تایید است از سوی دیگر مقدار سطح معناداری آزمون t برابر صفر است که این مقدار از ۰/۰۵ کمتر است لذا فرض H_0 رد می‌شود به عبارت دیگر حسابرسی داخلی بر دستیابی به منابع غیرشهریه‌ای در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیرگذار است.

بررسی فرضیه فرعی سوم

فرضیه سوم بیان می‌دارد که:

حسابرسی داخلی بر محاسبه بهای تمام شده خدمات دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

جدول شماره ۳: نتیجه آزمون فرضیه سوم پژوهش

آزمون T برای مقایسه میانگین دو نمونه مستقل			آزمون نرمالیتی		متغیر پژوهش	
Sig	df	T	Sig	T	متغیر وابسته	متغیر مستقل
۰/۰۰۰	۲۶۰	-۱۳/۷۲۵	۰/۴۱۸	-۱۲/۳۶۵	محاسبه بهای تمام شده خدمات	حسابرسی داخلی

نتایج بررسی فرضیه سوم نشان می‌دهد که حسابرسی داخلی بر محاسبه بهای تمام شده خدمات دانشگاه آزاد اسلامی تاثیرگذار است. نتایج نشان داد که سطح معناداری آزمون نرمالیتی، ۰/۴۱۸ است که این مقدار بیشتر از ۰/۰۵ است لذا نرمال بودن متغیرها مورد تایید است از سوی دیگر مقدار سطح معناداری آزمون t برابر ۰/۰۰۰ است که این مقدار از ۰/۰۵ کمتر است لذا فرض H_0 رد می‌شود به عبارت دیگر حسابرسی داخلی بر محاسبه بهای تمام شده خدمات دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

بررسی فرضیه فرعی چهارم

فرضیه فرعی چهارم به شرح زیر می‌باشد:

حسابرسی داخلی بر انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

هدف این فرضیه بررسی تاثیر حسابرسی داخلی بر انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی در دانشگاه آزاد اسلامی می‌باشد.

جدول شماره ۴: نتیجه آزمون فرضیه چهارم پژوهش

آزمون T برای مقایسه میانگین دو نمونه مستقل			آزمون نرمالیتی		متغیر پژوهش	
Sig	df	t	Sig	T	متغیر وابسته	متغیر مستقل
۰/۰۰۴	۲۶۰	-۱۱/۷۸۵	۰/۳۸۴	-۱۵/۳۹۲	انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی	حسابرسی داخلی

نتایج بررسی فرضیه دوم نشان می دهد که حسابرسی داخلی بر انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیرگذار است. نتایج نشان داد که سطح معناداری آزمون نرمالیتی، ۰/۳۸۴ است که این مقدار بیشتر از ۰/۰۵ است لذا نرمال بودن متغیرها مورد تایید است از سوی دیگر مقدار سطح معناداری آزمون t برابر ۰/۰۰۴ است که این مقدار از ۰/۰۵ کمتر است لذا فرض H_0 رد می شود به عبارت دیگر حسابرسی داخلی بر انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

بررسی فرضیه فرعی پنجم

فرضیه پنجم به شرح زیر است:

حسابرسی داخلی بر کنترل و حفاظت از دارایی های فیزیکی دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد. هدف این فرضیه بررسی تاثیر حس حسابرسی داخلی بر کنترل و حفاظت از دارایی های فیزیکی دانشگاه آزاد اسلامی می باشد. در فرضیه فوق نیز از رگرسیون خطی و آزمون t استفاده شده است

جدول شماره ۵: نتیجه آزمون فرضیه پنجم پژوهش

آزمون T برای مقایسه میانگین دو نمونه مستقل			آزمون نرمالیتی		متغیر پژوهش	
Sig	df	T	Sig	T	متغیر وابسته	متغیر مستقل
۰/۰۰۸	۲۶۰	-۱۳/۲۰۵	۰/۲۹۵	-۸/۴۹۰	انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی	حسابرسی داخلی

نتایج بررسی فرضیه دوم نشان می دهد که حسابرسی داخلی بر کنترل و حفاظت از دارایی های فیزیکی در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیرگذار است. نتایج نشان داد که سطح معناداری آزمون نرمالیتی، ۰/۲۹۵ است که این مقدار بیشتر از ۰/۰۵ است لذا نرمال بودن متغیرها مورد تایید است از سوی دیگر مقدار سطح معناداری آزمون t برابر ۰/۰۰۸ است مقدار آماره بدست آمده کمتر از ۰/۰۵ است لذا فرض H_0 رد می شود به عبارت دیگر حسابرسی داخلی بر کنترل و حفاظت از دارایی های فیزیکی در دانشگاه آزاد اسلامی تاثیر معناداری دارد.

پیشنهاد های مبتنی بر یافته های پژوهش

- براساس یافته های فرضیه اول پیشنهاد می گردد که مدیران ارشد دانشگاه آزاد اسلامی جهت جلوگیری از جرائم مالیاتی و بیمه ای از حسابرسی داخلی استفاده گردد. در واقع نتایج پژوهش نشان داد که حسابرسی داخلی بار اطلاعاتی لازم جهت جلوگیری از جرائم مالیاتی و بیمه ای را دارد.

- با توجه به نتایج بدست آمده از بررسی فرضیه فرعی دوم پیشنهاد می گردد در دانشگاه آزاد اسلامی جهت بررسی و پیگیری درآمدهای غیرشهریه‌ای از حسابرسی داخلی استفاده گردد زیرا یافته‌های پژوهش نشان داد که حسابرسی داخلی تاثیر معناداری بر درآمدهای غیرشهریه‌ای دانشگاه آزاد دارد.
- بر اساس یافته های فرضیه سوم پیشنهاد می گردد جهت محاسبه بهای تمام شده خدمات در دانشگاه آزاد اسلامی از حسابرسی داخلی استفاده گردد زیرا یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد حسابرسی داخلی بار اطلاعاتی لازم جهت توضیح دهندگی تغییرات محاسبه بهای تمام شده خدمات را دارد.
- بر اساس یافته‌های فرضیه چهارم پیشنهاد می گردد جهت بررسی انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی از حسابرسی داخلی استفاده گردد. از نظر کارکنان و مدیران اداری و مالی دانشگاه آزاد، حسابرسی داخلی موجب انضباط مالی و تقویت کنترل داخلی می گردد.
- بر اساس نتایج حاصل از فرضیه پنجم پیشنهاد می گردد جهت حفاظت فیزیکی از دارایی‌ها از حسابرسی داخلی استفاده شود زیرا با اجرای حسابرسی داخلی امکان بررسی و نظارت بیشتر بر دارایی‌ها ایجاد می‌شود و عملاً امکان حفاظت فیزیکی مستمرتر و بیشتری بر دارایی‌ها ایجاد می گردد.
- بر اساس یافته‌های حاصل از فرضیه اصلی پیشنهاد می گردد جهت دستیابی به اهداف دانشگاه آزاد اسلامی از حسابرسی داخلی استفاده شود. زیرا یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که حسابرسی داخلی بار اطلاعاتی لازم جهت توضیح دهندگی دستیابی به اهداف دانشگاه را دارد.

پیشنهادهای پژوهش آتی

- بررسی جایگاه نظام حسابرسی داخلی در بین سایر دانشگاه‌ها
- بررسی عوامل موثر بر اجرای حسابرسی داخلی
- مقایسه جایگاه نظام حسابرسی داخلی در بین دانشگاه دولتی و دانشگاه آزاد.

محدودیت پژوهش

مهمترین محدودیت این پژوهش مربوط به ابزار جمع‌آوری اطلاعات یعنی پرسشنامه مربوط می‌باشد که نسبت به سایر روش‌های جمع‌آوری اطلاعات ضعیف‌تر است.

منابع

- انصاری، عبدالهمدی، عبدالهی، سعید. (۱۳۸۸). بررسی تاثیر متغیرهای داخلی بر برنامه حسابرسی، بررسیهای حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۶، شماره ۵۶، ۳۴-۲۱.
- آذر، عادل، مومنی، منصور. (۱۳۸۳). آمار و کاربرد آن در مدیریت، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها. جلد اول. تهران.
- جهانبانی، مصطفی و محمد علی باقرپور ولاشانی. (۱۳۸۹). حسابرسی داخلی، ابزاری مدرن در خدمت مدیریت ریسک، فصلنامه حسابدار رسمی، ش ۲۱، صص ۳۰-۳۳.
- حاجیهها، زهره، رفیعی، آزاده. (۱۳۹۳). تاثیر کیفیت عملکرد حسابرسی داخلی بر به هنگام بودن گزارش حسابرسی مستقل، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، دوره ۶، شماره ۲۴، ۱۳۷-۱۲۱.
- حافظ نیا، محمدرضا. (۱۳۸۷). مقدمه بر روش تحقیق در علوم انسانی، سمت، تهران، چاپ اول.
- شادمان، مصطفی، اسحاقی، احمد، رضایی، حمیدرضا. (۱۳۹۱). بررسی تاثیر حسابرسی داخلی بر فرایند حسابرسی مستقل، اولین همایش ملی حسابداری و مدیریت.
- کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی سازمان حسابرسی (۱۳۸۹). استانداردهای حسابرسی. تهران: انتشارات مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی.
- مبشری، آق محمد. (۱۳۹۲). بررسی میزان اثربخشی حسابرسی داخلی در بهبود کنترل های داخلی و عملکرد شرکت های مادر تخصصی و تابعه بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی ایران، پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد، دانشگاه گیلان.

Athens

Castanheira, N., Rodrigues, L. L., Craig, R. (2009). "Factors associated with the adoption of risk-based internal auditing", *Managerial Auditing Journal*, Vol. 25, pp. 79-98.

Fadzil, F. H.; Haron, H.; Jantan, M. (2005). "Internal auditing practices and internal control system". *Managerial Auditing Journal*, Vol.20 No. 8, pp. 844-874.

Pizzini, M., L. Shu and M. Vargus,(2010), " The Impact of Internal Audit Function Quality on Audit Delays." ,University College of Business and Public Administration, PP. 1-41.

Sarens, G. and de Beelde, I. (2006), "Internal auditors' perception about their role in risk management: a comparison between US and Belgian companies", *Managerial Auditing Journal*, Vol. 21 No. 1, pp. 63-8.

Sawyer, L.B. and Vinten, G. (1996). "The Manager and the Internal Auditor", Wiley, New York, NY.

Vishal, Munsif, (2011), " Internal Control Reporting by Non-Accelerated Filers, Ph.D. Dissertation, Florida International University, 131; AAT 3484188

Athens

منابع داخل متن

انگلیسی	فارسی	مقاله منبع
	(مبشری، ۱۳۹۲) (ویشال، ۲۰۱۱)	یک نویسنده
(Sarens, G. and de Beelde) (Fadzil, Haron, Jantan) (Sawyer, L.B. and Vinten)	(حاجیها و رفیعی، ۱۳۹۳) (انصاری و عبداللهی، ۱۳۸۸) (سارنز و دیبلد، ۲۰۰۶) (فادزیل و جانتان، ۲۰۰۵) (ساویر و وینتن، ۱۹۹۶)	دو نویسنده
(Fadzil et al.) (Pizziniet al.) (Castanheira et al.)	(شادمان و همکاران، ۱۳۹۱) (پیزینی و همکاران، ۲۰۱۰) (کاستانیرا و همکاران، ۲۰۰۹)	بیشتر از دو نویسنده